

20. Česká próza 1.pol XX.století

-Období mezi světovými válkami dosáhla česká literatura vysoké úrovně a mnohými svými představiteli se zařadila na úroveň literatury světové

Legionářská literatura

RUDOLF MEDEK

Plukovník Švec-drama podle skutečné události o dobrovolné smrti velitele jednotky

JAROSLAV HAŠEK -bohém, vynikající spisovatel se smyslem pro humor, provokatér

-řadu povídek publikoval v novinách a časopisech, stává se redaktorem časopisu **Svět zvířat**, založil pol. Stranu Strana mírného pokroku v mezích zákona(parodie na tehdejší strany), vstupuje do kabaretu **Červená sedma**

Trampoty pana Tenkráta

Můj obchod se psy a jiné humoresky - soubor povídek, o tom jak vlastnil obchod se psy

Osudy dobrého vojáka Švejka- satirický a humorný román, přeložen do 60-ti jazyků, děj tvoří množství povídek, Švejk je typ lidového hrdiny, prohnáný chytrák, předstírá hloupost, nadřizení si nejsou jisti zda je pitomec , nebo chytrák, román je zesměšnění války prostřednictvím lidového humoru

JAROMÍR JOHN

Večery na slavníku - povídky, humorně vypráví o nepříjemných stránkách války, o proměně lidských citů

Ruralistická literatura - z lat. ruralis= venkovský, mizí idyličnost venkova, autor líčí těžký úděl venkovanů a náb. Konflikty, tradice, rodinné vazby, přírodu

JOSEF KNAP, FRANTIŠEK KREPINA

Demokratická literatura

KAREL ČAPEK - vynikající spisovatel, psal dramata, romány i povídky

1. období - povídky

Krakonošova zahrada

Boží muka

2.období - dramata(nebo utopie)

R.U.R.

Továrna na absolutno

Věc Makropulos

Krakatit - problémy odpovědnosti člověka za důsledky zneužití vynálezu

Válka s mloky - varování před totalitou

Bílá nemoc - drama o šíření bílé nemoci

Matka

3.období - drobné práce

Povídky z jedné kapsy, povídky z druhé kapsy

Fejetony z cest: **Italské listy, Francouzské listy, Obrázky z Holandska, Výlet do Španěl**

Pro děti: **Devatero pohádek, Dášenska čili život štěněte**

Marsyas čili na okraji literatury, Hovory sT.G.M.

- ovlivněn pragmatismem- **trilogie-Hrubal, Povětroň. Obyčejný život**

JOSEF ČAPEK - výtvarník, umělecký kritik

Kulhavý poutník - esejistická próza

Povídání o pejskovi a kočičce

Básně z koncentračního tábora

KAREL POLÁČEK - žurnalista, humorista a prozaik, psal do Lidových novin, zemřel v Osvětimi

- používal novotvary, sarkasmus, satiru

Bylo nás pět - napsal v koncentračním táboře

Muži v ofsajdu, Hostinec U kameného stolu - humoristické knihy

EDUARD BASS - novinář, prozaik, reportér, dramatik, redaktor Lidových novin, později šéfredaktor

Klapzubova jedenáctka

Lidé z maringotek - tzv. Cirkusácký dekameron - deset milostných příběhů, které si vypráví 10 artistů jedné noci

Cirkus Humberto - známý román, líčí mnohotvárný svět cirkusového prostředí

Levicově orientovaná literatura

MARIE MAJEROVÁ - její umělecké kvality nebyly velké, ale kvůli režimu byla velmi oblíbená

Nejkrásnější svět - román o touze ženy po sebeurčení

Siréna - generační román

Robinsonka - příběhy pro děti

MARIE PUJMANOVÁ

Románová trilogie - **Lidé ne křižovatce, Hra s ohněm, Život proti smrti**

IVAN OLBRACHT - vl.jm. Kamil Zeman, syn Antala Staška

- vynikající vypravěč, zaměřil se na osudy vyjimečných jedinců, kteří vzdorují okolí

O zlých samotářiích - kniha 3 povídek, hl. hrdinové jsou lidé žijící na okraji společnosti

Žalář nejtemnější - psychologický román

Anna proletářka - bolševická sračka, román, příběh venkovské dívky, která se pod vlivem svého přítele stává uvědomělou levicovou bojovnicí

Nikola Šuhaj loupežník - román-balada, spojení legendy a reality, ve skutečnosti je Nikola vojenský zběh, který během 1.sv.války utekl od svého pluku a stává se loupežníkem, nakonec je vyzrazen a dopaden, vychází z pověsti o loupežníkovi, který chudým dával a bohatým bral

Imaginativní podoba české prózy

VLADISLAV VANČURA - prozaik, publicista, dramatik a režisér, byl lékařem, 1.předseda **Devětsilu**, za heydrichiády byl zatčen a 1.6. 1942 popraven

- experimentoval s jazykem, používal archaismy, knižní výrazy apod., lidový jazyk, mluva vyšších vrstev, experimentoval i ve větné skladbě

Pekař Jan Marhoul - román, příběh pekaře, který přichází o svou pekárnu, protože neumí obchodovat, je lidmi zneužíván pro svou dobrotu a končí jako dělník ve své pekárně

Rozmarné léto - novela, pod vlivem poetismu, idyla lázeňského města Krokovy Vary je narušena příjezdem potulných komediantů

Markéta Lazarová - historický román z období středověku o dvou rodinách loupeživých rytířů, používá metafory, prolínání jazykových rovin, r. 1967 zfilmován **Fr. Vlácilem**, hl.rolé - Magda Vašáryová

Konec starých časů - román, tragická satira z maloměstského prostředí jihočeského statku, kam zavítá ruský emigrant, moderní Baron Prášil a Don Juan

Kubula a Kuba Kubikula - pro děti

Psychologická próza - vykresluje duševní stavy postav, rozporů v lidské psychice, proniká do psych.světa člověka a porovnává tento svět s tím jak ho vidí ostatní, autor je většinou účastníkem děje a vyjadřuje se v 1.osobě, postava je ovlivněna prostředím, se kterým se zároveň dostává do konfliktu

EGON HOSTOVSKÝ

Případ profesora Kornera

Žhář - hrdinou je 15-ti letý Kamil, který má pubertální krizi a pod vlivem Dory (svádí ho a zároveň ho pokořuje) napíše dva paličské dopisy (ve městě je náhodou požár) a toho využijou ti žháři

JAROSLAV HAVLÍČEK - vynikající spisovatel, sugestivně líčí tragické osudy degenerovaných jedinců

Petrolejové lampy - mladá Štěpánka tak touží po dětech a rodině, že si vezme zatrpklého a zadluženého bratrance

Neviditelný - jeden člen rodiny si myslí, že je neviditelný

JARMILA GLAZAROVÁ

Vičí jáma - příběh osiřelé dívky

Advent - příběh osamělé matky a jejího vztahu k synovi, celý děj se odehrává během jedné noci, kdy matka hledá svého syna

VÁCLAV ŘEZÁČ

Černé světlo - o mladíkovi, který je pocitem méněcennosti dohnán ke zlu, v dětství byl svědkem scény, kdy obyvatelé domu ubijí kysu a on si řekne, že nic takového nikdy neudělá, tak používá lstí a lidi vhání do podobné situace jako ostatní kysu, končí jako mrzák

Katolická próza - hluboká víra v Boha, mystický vztah k zemi, přírodě, historii, inspirací je baroko

JAKUB DEML

Šlépěje - deníky, aforismy, úvahy

Moji přátelé - básně v próze

Zapomenuté světlo - pocity marnosti, nicoty a beznaděje

JAROSLAV DURYCH

Bloudění - historická próza z období baroka

Expresionismus - zachycuje bezprostřední, rozumem nekontrolované vnitřní stavy a projevy lidské psychiky
- atmosférou úzkosti, cizoty a absurdity světa na něj navázala později díla existencialistických autorů

RICHARD WEINER - díla založená na jazykovém experimentu

Škleb - povídkové soubory

LADISLAV KLÍMA - filozof, prozaik a esejista, zabýval se výstředními duševními stavy, oblastí snů a halucinací, které se prolínají s oblastí děsivých dějů a fantastičnosti

Utrpení knížete Sternenhocha - téměř halucinogenní příběh šílenství propadajícího Sternenhocha a jeho ženy

JAN WEISS - zakladatel české sci-fi literatury

Dům o tisíci patrech - příběh z obludného mrakodrapu, který je tisícipatrovou říší zvráceného upíra

JOSEF VÁCHAL - zabýval se spiritismem, tvorba byla ovlivněna také satanismem a okultismem

Krvavý román - pokus o ideální horor